

LAUSUNTO POTILASVAHINKOVASTUUN KÄSITTELYSTÄ VUODEN 1997
TILINPÄÄTÖKSESSÄ**Lausuntopyyntö**

Sairaanhoitopiirin kuntayhtymä (jäljempänä kuntayhtymä) on pyytänyt kirjanpitolautakunnan kuntajaoston lausuntoa, miten vakuutusmaksuvastuu tulee käsitellä vuoden 1997 tilinpäätöksessä tilivuoden jälkeen ratkaistavien vahinkojen arvion ja vahinkojen selvittelyvarausten suhteen.

Potilasvakuutuspooli on ilmoittanut, 5.2.1998, hakijan vakuutusmaksuvastuuksi 13.143.992 markkaa. Vastuun kasvu edellisvuoteen oli 7,8 milj. markkaa. Vastuuseen on luettu mukaan vuoden 1997 loppuun mennessä ratkaistut vahingot, tilivuoden jälkeen ratkaistavat vahingot ja vahinkojen selvittelyvaraus vuonna 1996 ja sen jälkeen sattuneista vahingoista.

Ratkaistuja vahinkoja vastaava vastuu koostuu osuudesta julkisen sektorin vuosina 1987-1992 sattuneisiin vahinkoihin sekä vastuu vuosina 1993-1997 ko. kuntayhtymässä sattuneista vahingoista.

Vuoden 1997 jälkeen ratkaistavat vahingot on laskettu kertoimilla kolmen tuoreimman vuoden vakuutusmaksuista.

Vahinkojen selvittelyvaraus tarkoittaa varautumista vuonna 1996 ja sen jälkeen sattuneiden vahinkojen maksatuskustannuksiin.

Kuntayhtymä katsoo, että vakuutusmaksuvastuun kirjaaminen tulosvaikutteisesti tilivuoden loppuun mennessä ratkaistujen vahinkojen osalta on hyväksyttävää. Sen sijaan hakija ei pidä perusteltuna tilivuoden jälkeen ratkaistavien vahinkojen arviiovastuun ja sattuneiden vahinkojen selvittelyvarausten kirjaamista tulosvaikutteisesti.

Kuntayhtymän kohdalla on sattunut vuonna 1994 kaksi vahinkoa, joista toisesta ratkaisu annettiin 1995 ja toisesta 1997. Koska vastuarvio perustuu kolmen tuoreimman vuoden vakuutusmaksuihin, ovat mainitut kaksi suurta vahinkoa arvion pohjassa mukana, jolloin arviiovastuu nousee 3,7 milj. markkaan, mikä ei vastaa tavanomaisien vuosien vakuutusmaksuja.

Kuntayhtymä on vuoden 1997 aloittavassa taseessa vähentänyt vuoden 1996 lopussa ilmoitetun vakuutusmaksuvastuun peruspääomasta. Näin muodostettuun vakuutusmaksuvelkaan sisältyi mainittua arviiovastuuta ratkaisemattomien vahinkojen osalta 1,3 milj. markkaa. Kuntayhtymä katsoo, että tilivuoden jälkeen

ratkaistavien vahinkojen vastuuarvion muutos tulisi ottaa huomioon tilinpäätöksessä taseen liitetiedoissa eikä tulosvaikutteisesti.

Vahinkojen selvittelyvarauksen kuntayhtymä liittyvän Potilasvakuutuspoolin normaaleihin toimintakustannuksiin, miltä osin ennakkoon tehty varaus seuraavan vuoden tavanomaisiin toimintamenoihin ei ole perusteltua, koska menoja ei vielä ole syntynytkään.

Lausunnon perustelut

Kuntajaoston lausunto 8/24.2.1997

Kuntajaoston lausunnon 8/24.2.1997 mukaan potilasvahinkoa vastaava vakuutusmaksuvastuu vähennetään kuluna tuotoista tilikaudella, jolloin korvausvelvoite on syntynyt. Vakuutusmaksusta velaksi kirjattava osuus merkitään pitkäaikaiseen vieraaseen pääomaan, lainoihin vakuutuslaitoksilta. Tilinpäätöstä seuraavana tilikautena erääntyvä velan määrä merkitään kuitenkin lyhytaikaiseen vieraaseen pääomaan.

Taseen ulkopuolella ilmoitetut potilasvahinkovastuulainat on vuoden 1997 aloittavassa taseessa merkittävä vieraaseen pääomaan ja vähennettävä vastaava määrä aloittavan taseen omasta pääomasta seuraavassa järjestyksessä: ylijäämäeristä, muusta omasta pääomasta ja peruspääomasta.

Kuntajaoston mainitussa lausunnossa ei otettu kantaa ratkaisemattomien vahinkojen vakuutusmaksuvastuun tai selvittelyvarauksen kirjaamiseen, koska näitä koskevat seikat eivät käyneet lausuntopyynnöstä ilmi.

Potilasvahinkolaki (25.7.1986/585)

Potilasvahinkolain 4 §:n mukaan terveyden- tai sairaanhoitotoimintaa harjoittavilla on oltava vakuutus tämän lain 1 §:n tarkoittaman potilasvahingon varalta.

Kirjanpitolaki (23.12.1992/1572)

Kirjanpitolain 16 §:n mukaan tuotoista vähennetään kuluina ne menot, joista ei todennäköisesti kerry niitä vastaavaa tuloa, samoin kuin menetykset. Kirjanpitolain 16 a §:n mukaan tuotoista vähennetään lisäksi menot, joiden suorittamiseen kirjanpitovelvollinen on sitoutunut ja joista ei todennäköisesti kerry niitä vastaavaa tuloa, samoin kuin ne vastaiset menetykset, joiden toteutumista on pidettävä ilmeisenä. 16 §:n mukainen vähentäminen koskee toteutuneita menoja ja menetyksiä ja 16 a §:n mukainen vähentäminen koskee vastaisia menoja ja menetyksiä, jotka kirjanpitovelvollinen on sitoutunut tai velvollinen suorittamaan seuraavina tilikausina.

Potilasvakuutuksen maksuvastuu on meno, joka perustuu korvaukseen tapahtuneesta potilasvahingosta. Kuntayhtymä on sitoutunut menoon tekemällään vakuutus sopimuksella. Siitä riippumatta jaksottuuko menon suoritusvelvoite useammalle kuin yhdelle tilikaudelle, vähennetään vahinkovastuumeno kirjanpitolain edellä mainittujen säännösten mukaisesti kokonaisuudessaan tuotoista tilikaudella, jolloin sattunutta vahinkoa vastaava korvausvastuu on syntynyt.

Tilinpäätösvuonna tai sitä aikaisempina vuosina sattuneiden ratkaisemattomien vahinkojen vakuutusmaksuvastuu on menoa, joiden suorittamiseen kuntayhtymä on sitoutunut. Tämän perusteella ratkaisemattomien vahinkojen todennäköinen vakuutusmaksuvastuu tulee kirjanpitolain 16 §:n mukaan kirjata kuluksi tilikauden tuotoista.

Potilasvakuutuspoolin ilmoitus ratkaisemattomien vahinkojen vakuutusmaksuvastuun määrästä perustuu laskennalliseen arvioon, mikä ei välttämättä vastaa todellisen vakuutusmaksuvastuun määrää. Perusteltuna voidaan näin ollen pitää, että kuntayhtymä voi kirjata vakuutusmaksuvastuun ratkaisemattomissa vahingoissa kuntayhtymän arvion mukaan todennäköiseen määrään, vaikka se poikkeaa Potilasvakuutuspoolin laskennallisesta arviosta.

Vahinkojen selvittelyvaraus on meno, joka perustuu vuonna 1996 ja sen jälkeen sattuneiden vahinkojen korvausten maksatuskustannuksiin. Kuntayhtymä on sitoutunut menoon tekemällään vakuutus sopimuksella. Potilasvakuutuspoolin ilmoitus selvittelyvarauksen määrästä perustuu laskennalliseen arvioon, joka määrittää ratkaistujen vahinkojen vakuutusmaksuvastuun määrän perusteella. Selvitysvarauksen kohdalla voi näin olla vuosittaista vaihtelua, joka ei perustu todellisiin menoihin. Selvittelyvarauksen määrä on koko vahinkovastuun määrään nähden kuitenkin vähäinen, mistä syystä perusteltua on kirjata selvittelyvaraus kuluksi ja pakolliseksi varaukseksi Potilasvakuutuspoolin ilmoituksen perusteella.

Kuntajaoston lausunto

Sairaanhoitopiirin kuntayhtymän tulee kirjata ratkaisemattomien vahinkojen vakuutusmaksuvastuu sekä vuonna 1996 ja sen jälkeen sattuneiden vahinkojen selvittelyvaraus tilinpäätöksessä kuluksi ja pakolliseksi varaukseksi todennäköiseen arvoon. Arvon määrittelyn pohjana kuntayhtymä voi käyttää Potilasvakuutuspoolin ilmoitusta vakuutusmaksuvastuusta ja selvittelyvarauksesta tai omaa, mainittua ilmoitusta todennäköisempää arviota.